

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

21 päivänä joulukuuta 2023 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan unionin kansalaisuus – SEUT 21 ja SEUT 45 artikla – Unionin kansalaisten oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – Työntekijä, joka on saanut vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisuuden säilyttäen samalla alkuperäisen kansalaisuutensa – Direktiivi 2004/38/EY – 3 artikla – Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan – 2 artiklan 2 alakohdan d alakohta – Perheenjäsen – Suoraan takenevassa polvessa olevat sukulaiset, jotka ovat riippuvaisia unionin kansalaisuuden omaavasta työntekijästä – 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohta – Oikeus oleskella yli kolme kuukautta – Riippuvuussuhteeseen perustuvan aseman säilyttäminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa – 14 artiklan 2 kohta – Oleskeluoikeuden säilyminen – Asetus (EU) N:o 492/2011 – 7 artiklan 2 kohta – Yhdenvertainen kohtelu – Sosiaaliset edut – Sosiaalihuollon etuudet – Kohtuuton rasite vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle

Asiassa C-488/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Court of Appeal (ylioikeus, Irlanti) on esittänyt 27.7.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.8.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

GV

vastaan

Chief Appeals Officer,

Social Welfare Appeals Office,

The Minister for Employment Affairs and Social Protection,

Irlanti ja

The Attorney General,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan, F. Biltgen ja N. Piçarra sekä tuomarit S. Rodin, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, A. Kumin (esittelevä tuomari), N. Wahl, I. Ziemele, D. Gratsias ja M. L. Arastey Sahún,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

julkisasiamies: T. Čapeta,

kirjaaja: hallintovirkkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.10.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- GV, edustajanaan D. Shortall, SC, P. Brazil, BL, ja S. Kirwan, solicitor
- Chief Appeals Officer, Social Welfare Appeals Office, Minister for Employment Affairs and Social Protection, Irlanti ja Attorney General, asiamiehinään M. Browne, Chief State Solicitor, A. Delaney ja A. Joyce, avustajinaan N. J. Travers, SC, ja A. Carroll, BL,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään M. Jespersen, C. Maertens, V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff ja Y. T. Thyregod Kollberg,
- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, R. Kanitz ja N. Scheffel,
- Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja J. Tomkin,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.2.2023 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa vastakkain ovat GV ja Chief Appeals Officer (muutoksenhakuviraston johtaja, Irlanti), Social Welfare Appeals Office (sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakuvirasto, Irlanti), Minister for Employment Affairs and Social Protection (työ- ja sosiaaliturvaministeri, Irlanti) sekä Attorney General (virallinen syyttäjä, Irlanti) ja jossa on kyse työkyvyttömyysavustuksen (jäljempänä vammaisavustus) myöntämisestä GV:lle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus (EY) N:o 883/2004

- 3 Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1; jäljempänä asetus N:o 883/2004) III osastossa on 9 luku, jonka otsikko on ”Erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet”. Tässä luvussa olevassa asetuksen 70 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleisiä säännöksiä”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä artiklaa sovelletaan erityisiin maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin, jotka myönnetään sellaisen lainsäädännön perusteella, jossa sen henkilöllisen soveltamisalan, tavoitteiden ja/tai myöntämisedellytysten takia on piirteitä sekä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sosiaaliturvalainsäädännöstä että sosiaalihuollosta.

2. Tässä luvussa ’erityisillä maksuihin perustumattomilla rahaetuuksilla’ tarkoitetaan etuuksia,

--

c) jotka on mainittu liitteessä X.

--”

- 4 Asetuksen liitteessä X, jossa luetellaan 70 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettut ”maksuihin perustumattomat erityiset rahaetuudet”, säädetään Irlannin osalta, että näihin etuuksiin luetaan ”työkyvyttömyysavustus (konsolidoitu sosiaaliturvalaki – Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 10 luku)”.

Asetus (EU) N:o 492/2011

- 5 Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 (EUVL 2011, L 141, s. 1) 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.”

Direktiivi 2004/38

6 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan kolmannen ja viidennen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”3) [Euroopan u]nionin kansalaisuuden olisi oltava jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusaseman perusta, kun he käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun. Sen vuoksi on välttämätöntä kodifioida ja tarkistaa olemassa olevat yhteisön säädökset, jotka koskevat erikseen työntekijöitä, ammattitoimintaa harjoittavia henkilöitä sekä opiskelijoita ja muita työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä, jotta voidaan yksinkertaistaa ja tehostaa kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun.

--

5) Jotta kaikki unionin kansalaiset voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella vapauden ja ihmisarvon osalta objektiivisten edellytysten mukaisesti, tämä oikeus olisi myönnettävä myös heidän perheenjäsenilleen näiden kansalaisuudesta riippumatta. --”

7 Direktiivin 2004/38 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 2 alakohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

2) ’perheenjäsenellä’:

--

d) unionin kansalaisesta riippuvaisia sukulaisia suoraan takenevassa polvessa --”.

8 Direktiivin 2004/38 3 artiklan, jonka otsikko on ”Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin.”

9 Direktiivin 2004/38 III luvussa, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeus”, ovat muun muassa direktiivin 7 ja 14 artikla.

10 Direktiivin 2004/38 7 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusurva vastaanottavassa jäsenvaltiossa; --

- c) – jos he ovat kirjoittautuneet yksityiseen tai julkiseen laitokseen, jonka vastaanottava jäsenvaltio on hyväksynyt tai jota se rahoittaa lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen, ammattikoulutus mukaan lukien, ja
- jos heillä on kattava sairausvakuutusurva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja he osoittavat asiaankuuluvalla kansalliselle viranomaiselle vakuutuksella tai muulla vastaavalla valitsemallaan tavalla, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle; tai
- d) jos he ovat a, b tai c alakohdassa tarkoitettut edellytykset täyttävän unionin kansalaisen mukana matkustavia tai häntä myöhemmin seuraavia perheenjäseniä.”
- 11 Direktiivin 2004/38 14 artiklan, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeuden säilyminen”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 7, 12 ja 13 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät näissä artikloissa säädetyt edellytykset.
- Yksittäisissä tapauksissa, joissa on perusteltua aihetta epäillä, täyttääkö unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä 7, 12 ja 13 artiklassa säädetyt edellytykset, jäsenvaltiot voivat tarkistaa näiden edellytysten täyttymisen. Tällaista tarkistusta ei saa suorittaa järjestelmällisesti.”
- 12 Direktiivin 2004/38 IV luvussa, jonka otsikko on ”Pysyvä oleskeluoikeus”, olevan 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella. Tämä oikeus ei riipu III luvussa säädetystä edellytyksistä.”

Irlannin oikeus

Vuoden 2015 asetus

- 13 Säännöstö, jolla direktiivi 2004/38 on pyritty saattamaan osaksi Irlannin oikeutta, sisältyy Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) vuonna 2015 annettuun asetukseen (European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015), jolla korvattiin 1.2.2016 lukien Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) (nro 2) 18.12.2006 annettu asetus (nro 2) (European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006) (jäljempänä vuoden 2015 asetus).
- 14 Vuoden 2015 asetuksen 3 §:n 5 momentin b kohdassa määritellään ”edellytykset täyttävä unionin kansalaisen perheenjäsen” seuraavasti:
- i) unionin kansalaisen puoliso tai rekisteröity kumppani
  - ii) unionin kansalaisen tai hänen puolisonsa tai rekisteröidyn kumppaninsa jälkeläinen suoraan etenevässä polvessa, joka on
    - I) alle 21-vuotias, tai

- II) riippuvainen unionin kansalaisesta tai hänen puolisostaan tai rekisteröidystä kumppanistaan, tai
- iii) unionin kansalaisesta tai hänen puolisostaan tai rekisteröidystä kumppanistaan riippuvainen sukulainen suoraan takenevassa polvessa.”
- 15 Oleskeluoikeudesta Irlannissa on säädetty vuoden 2015 asetuksen 6 §:ssä, jonka 3 momentin a kohta on muotoiltu seuraavasti:
- ”Unionin kansalainen – – saa oleskella valtion alueella yli kolmen kuukauden ajan
- i) jos hän on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja Irlannissa, tai
- ii) jos hänellä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, etteivät he oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja itselleen ja perheenjäsenilleen kattava sairausvakuutus; tai
- iii) hän on kirjoittautunut valtion hyväksymään tai rahoittamaan oppilaitokseen pääasiallisena tarkoituksenaan opiskella siellä päätoimisesti ja hänellä on itseään ja perheenjäseniään varten kattava sairausvakuutus ja hän osoittaa [toimivaltaiselle] ministerille antamallaan vakuutuksella tai muulla vastaavalla tavalla, että hänellä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle, tai
- iv) jollei 4 momentista muuta johdu, hän on sellaisen unionin kansalaisen perheenjäsen, joka täyttää vähintään yhden edellä i, ii tai iii alakohdassa tarkoitetuista edellytyksistä.”
- 16 Vuoden 2015 asetuksen 11 §:n 1 momentissa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä oleskeluoikeus Irlannissa säilyy. Kyseisessä säännöksessä säädetään seuraavaa:
- ”Asetuksen 6, 9 tai 10 §:n nojalla Irlannissa oleskeleva henkilö saa jatkaa oleskeluaan siellä sikäli kuin hän täyttää tämän asetuksen tämän kannalta merkityksellisen säännöksen mukaiset vaatimukset, eikä muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle.”

Vuoden 2005 laki

- 17 Sosiaaliturvaa koskevien säädösten konsolidoinnista annetun lain (Social Welfare Consolidation Act 2005, jäljempänä vuoden 2005 laki) 210 §:n 1 ja 9 momentissa säädetään seuraavaa:
- ”1. Ellei tämän lain säännöksistä muuta johdu, avustus (vammaisavustus) on myönnettävä henkilölle,
- a) joka on täyttänyt 16 vuotta mutta ei ole vielä saavuttanut eläkeikää
- b) jonka kyky tehdä sellaista työtä (tähän viitataan tässä luvussa ’soveltuvan työn’ käsitteellä) on tietyn vamman vuoksi olennaisesti alentunut, joka ilman kyseistä vammaa soveltuisi hänelle hänen ikänsä, työkokemuksensa ja pätevyytensä osalta, riippumatta siitä, käyttääkö kyseinen henkilö vuoden 1970 terveydenhuoltolain (Health Act, 1970) 68 §:n mukaista vammaisille tarkoitettua koulutuspalvelua

c) jonka viikoittaiset tulot eivät ylitä sen vammaisavustuksen määrää (mahdollisine korotuksineen), jota hänelle maksettaisiin 10 luvun nojalla, jos hänellä ei olisi tuloja, jollei 2 momentista muuta johdu.

--

9. Henkilöllä ei ole oikeutta tässä pykälässä tarkoitettuun vammaisavustukseen, ellei hän oleskele vakinaisesti Irlannissa.”

18 Vuoden 2005 lain 246 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tämän pykälän 3 momentin säännöksissä tarkoitettu vaatimus vakinaisesta oleskelemisestä Irlannissa merkitsee sitä, että

a) henkilö oleskelee vakinaisesti Irlannissa hakemuksen tekopäivänä ja että hän oleskelee vakinaisesti Irlannissa hakemuksen tekemisen jälkeen, jotta oikeus avustuksen saamiseen säilyy

b) kyseessä on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka oleskelee Irlannissa direktiivin 2004/38 7 artiklan mukaisesti --

c) kyseessä on b kohdassa tarkoitettun henkilön perheenjäsen --

--

5. Sen estämättä, mitä 1–4 momentissa on säädetty ja mikäli 9 momentista ei muuta johdu, henkilön, jolla ei ole oikeutta oleskella Irlannissa, ei katsota oleskelevan vakituisesti Irlannissa tässä laissa tarkoitettussa merkityksessä.

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 Romanian kansalainen GV on Romanian kansalaisen AC:n äiti. AC asuu ja tekee työtä Irlannissa. AC on lisäksi saanut hakemuksen perusteella Irlannin kansalaisuuden.

20 Vuosina 2009–2016 GV oleskeli useita kertoja Irlannissa palaten kuitenkin aina Romaniaan tai Espanjaan. Lisäksi hän oli taloudellisesti riippuvainen tyttärestään, joka lähetti hänelle ajoittain rahaa.

21 GV on asunut vuodesta 2017 alkaen Irlannissa tyttärensä kanssa. Nivel tulehdukseen perustuvan terveydentilansa heikentymisen vuoksi GV haki 28.9.2017 vammaisavustusta vuoden 2005 lain perusteella.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien toteaa, että kyseinen avustus, jonka tarkoituksena on suojata sen saajia köyhyydeltä, on sosiaalihuollon etuus, joka maksetaan riippumatta siitä, onko hakijan pitänyt maksaa sosiaalivakuutusmaksuja. Ennakkoratkaisupyynnöstä käy lisäksi ilmi, että saadakseen tämän avustuksen asianomaisen henkilön on täytettävä tietyt ikään, vammaansa ja varoihinsa liittyvät edellytykset. Irlannin oikeuden mukaan kyseistä avustusta ei voida myöntää henkilölle, joka ei oleskele vakinaisesti Irlannissa, kuten henkilölle, jolla ei ole oleskeluoikeutta

tässä jäsenvaltiossa. Lopuksi kyseinen tuomioistuin viittaa vielä siihen, että kyseinen vammaisavustusta on pidettävä asetuksessa N:o 883/2004 tarkoitettuna erityisenä maksuihin perustumattomana rahaetuutena.

- 23 GV:n vammaisavustusta koskeva hakemus hylättiin 27.2.2018 tehdyllä päätöksellä. GV:n tästä päätöksestä tekemä valitus hylättiin myös 12.2.2019 tehdyllä päätöksellä. Kummallakin kerralla hylkäämisen perusteena oli se, ettei GV:llä ollut oleskeluoikeutta Irlannissa.
- 24 Tätä 12.2.2019 tehtyä hylkäävää päätöstä tarkasteltiin uudelleen kansalaisjärjestön vaadittua sitä GV:n puolesta. Appeals Officer (valituksia käsittelevä virkailija, Irlanti) katsoi 2.7.2019 tekemässään päätöksessä, että Irlannissa työskentelevästä unionin kansalaisesta riippuvaisena sukulaisena suoraan takenevassa polvessa GV:llä oli oleskeluoikeus mutta ei oikeutta saada sosiaalihuollon etuutta.
- 25 Päätökseen haettiin muutosta muutoksenhakuviraston johtajalta. Tämä vahvisti 23.7.2019 tekemällään päätöksellä, ettei GV:llä ollut oikeutta vammaisavustukseen, koska vuoden 2015 asetuksen 11 §:n 1 momentin mukaan olisi katsottava, että mikäli hänelle myönnettäisiin kyseinen avustus, hän muodostuisi kohtuuttomaksi rasitteeksi valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle, minkä vuoksi hänellä ei enää olisi oleskeluoikeutta.
- 26 GV haki muutosta päätökseen High Courtilta (ylempi piirituomioistuin, Irlanti). High Court kumosi 23.7.2019 tehdyn päätöksen 29.5.2020 antamallaan tuomiolla. Se katsoi tuomiossaan erityisesti, että vuoden 2015 asetuksen 11 §:n 1 momentti oli siltä osin, kuin siinä asetetaan GV:n kaltaisen Irlannin kansalaisen perheenjäsenen oleskeluoikeuden edellytykseksi se, että kyseinen perheenjäsen ei muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ristiriidassa direktiivin 2004/38 kanssa. High Courtin mukaan on niin, että mikäli on todettu, että kyseinen perheenjäsen on saapuessaan asianomaisen unionin kansalaisen luo tästä riippuvainen, siltä, että perheenjäsenellä säilyy oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa ei edellytetä, että kyseinen perheenjäsen on edelleenkin riippuvainen unionin kansalaisesta.
- 27 Muutoksenhakuviraston johtaja ja työ- ja sosiaaliturvaministeri valittivat tuomiosta Court of Appealiin (ylioikeus, Irlanti), joka on pyytänyt ennakkoratkaisua.
- 28 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että työ- ja sosiaaliturvaministerin mukaan direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa käytetty perheenjäsenen käsite sisältää vaatimuksen siitä, että kyseinen perheenjäsen on riippuvainen unionin kansalaisesta niin kauan kuin johdettuun oleskeluoikeuteen vedotaan. Kun kyseisen perheenjäsenen ja tämän unionin kansalaisen välinen riippuvuusuhde lakkaa esimerkiksi vammaisavustuksen kaltaisen sosiaalihuollon etuuden maksamisen vuoksi, tällä perheenjäsenellä, josta tulee näin taloudellisesti riippuvainen vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmästä, ei ole enää tällaista oleskeluoikeutta. Ministerin mukaan tätä tulkintaa tukee yhtäältä sekä tämän säännöksenettä direktiivin 14 artiklan 2 kohdan sanamuoto, eikä sitä myöskään ole torjuttu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa GV:n kuitenkin väittäneen, että vuoden 2015 asetuksen 11 §:n 1 momenttia on pidettävä lainvastaisena siksi, että siinä asetetaan työtä tekevän unionin kansalaisen perheenjäsenen, jolla on johdettu oleskeluoikeus sillä perusteella, että hän on tästä työntekijästä riippuvainen, oikeudelle sosiaalihuollon etuuteen edellytys, joka koskee kohtuutonta rasitetta valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle, vaikkei tällaista edellytystä ole direktiivin 2004/38 7 artiklassa. GV:n mukaan riippuvuuden käsitettä koskeva unionin

tuomioistuimen oikeuskäytäntö vahvistaa hänen näkemyksensä. Lisäksi hänen mukaansa argumenteilla, joihin työ- ja sosiaaliturvaministeri on vedonnut, loukataan hänen oikeuttaan yhdenvertaiseen kohteluun, joka on taattu tämän direktiivin 24 artiklan 1 kohdassa.

30 Court of Appeal on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Edellyttääkö unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen direktiivin [2004/38] 7 artiklan 1 kohdan [d alakohdan] mukainen johdettu oleskeluoikeus sitä, että hänen riippuvuutensa kyseisestä työntekijästä jatkuu?
- 2) Onko direktiivi [2004/38] esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio rajoittaa unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän perheenjäsenen, jolla on hänen riippuvuuteensa tästä työntekijästä perustuva johdettu oleskeluoikeus, oikeutta saada tietty sosiaalihuollon etuus tilanteessa, jossa tällaisen etuuden saaminen tarkoittaisi, että hän ei enää olisi riippuvainen kyseisestä työntekijästä?
- 3) Onko direktiivi [2004/38] esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio rajoittaa unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän perheenjäsenen, jolla on hänen riippuvuuteensa tästä työntekijästä perustuva johdettu oleskeluoikeus, oikeutta saada tietty sosiaalihuollon etuus sillä perusteella, että tällaisen etuuden maksaminen johtaa siihen, että kyseinen perheenjäsen muodostuu kohtuuttomaksi rasitteeksi asianomaisen valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle?”

Asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

- 31 Unionin tuomioistuimen kirjaamoon 19.3.2023 toimittamallaan kirjelmällä pääasian vastapuolet ovat julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen antamisen jälkeen pyytäneet, että asian käsittelyn suullinen vaihe määrättäisiin aloitettavaksi uudelleen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan mukaisesti.
- 32 Ne ovat pyyntönsä tueksi vedonneet lähtökohtaisesti siihen, että julkisasiamies on ratkaisuehdotuksessaan niiden mukaan ylittänyt pääasian kohteen ja esittänyt näin lausuttavaksi ultra petita ehdottaessaan direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdan ja 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla, että riippuvuuden käsite olisi ymmärrettävä laajassa merkityksessä eli että tällä käsitteellä olisi katsottava tarkoitettua tarvetta henkiseen tukeen ja näin muihin kuin materiaalsiin ja erityisesti taloudellisiin tarpeisiin.
- 33 Lisäksi ne ovat esittäneet, että vaikka kyseinen käsite kattaisikin kokonaan tai osittain tietyn henkisen riippuvuuden, tätä ei ole käsitelty asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa eikä asiassa pidetyssä istunnossa. Näin asia jouduttaisiin ratkaisemaan tukeutumalla perusteeseen, josta asianosaiset tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetut osapuolet eivät ole voineet lausua.
- 34 Tämän osalta on muistettava, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta (tuomio 12.5.2022, Schneider Electric ym., C-556/20, EU:C:2022:378, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 35 Lisäksi unionin tuomioistuin on todennut, että se, ettei Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettu osapuoli yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä – ei sellaisenaan voi olla peruste asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamiseksi uudelleen (tuomio 12.5.2022, Schneider Electric ym., C-556/20, EU:C:2022:378, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Unionin tuomioistuin voi tosin työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on tämän menettelyvaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 37 Unionin tuomioistuimella on kuitenkin käsiteltävässä tapauksessa kaikki ratkaisun antamiseksi tarvitsemansa tiedot eikä asiaa ole ratkaistava perusteella, jota ei ole käsitelty asian käsittelyn kirjallisessa ja suullisessa vaiheessa. Tämän osalta on mainittava siitä, että kysymystä direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettun riippuvuuden käsitteen ulottuvuudesta eli siitä, voiko kyseessä olla henkinen riippuvuus, on erityisesti tarkasteltu asiassa pidetyssä istunnossa.
- 38 Asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskevasta pyynnöstä ei myöskään ole myöskään käynyt ilmi seikkoja, jotka voisivat olennaisesti vaikuttaa ratkaisuun, joka unionin tuomioistuimen on annettava käsiteltävässä asiassa.
- 39 Näin ollen unionin tuomioistuin on katsonut julkisasiamiestä kuultuaan, ettei asian käsittelyn suullista vaihetta ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 40 Todettakoon aluksi, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on muodollisesti rajannut kysymyksensä koskemaan vain direktiivin 2004/38 tulkintaa, tämä ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä sille kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin viitannut niihin kysymyksessään (tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy käsiteltävässä tapauksessa ilmi, että Romanian kansalainen AC, joka on GV:n tytär, oli saanut hakemuksesta vuonna 2016 Irlannin kansalaisuuden käytettyään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen oleskelemalla ja työskentelemällä Irlannissa
- 42 Tämän osalta on muistettava, että direktiivillä 2004/38 sellaisille unionin kansalaisen perheenjäsenille, joilla on itsellään jonkin jäsenvaltion kansalaisuus ja jotka tulevat maahan kyseisen unionin kansalaisen kanssa tai seuraavat tätä myöhemmin, mahdollisesti myönnetty oikeudet on niistä itsenäisistä oikeuksista riippumatta, jotka he voivat johtaa kyseisestä direktiivistä unionin kansalaisuutensa nojalla, johdettu niistä oikeuksista, jotka asianomaisella unionin kansalaisella on liikkumisvapautensa käyttämisen perusteella (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 43 Direktiivillä 2004/38 säännellään kuitenkin vain unionin kansalaisen maahantulon ja oleskelun edellytyksiä muissa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on. Näin on siksi, että koska kansainvälisen oikeuden periaatteen mukaan valtio ei voi evätä omilta kansalaisiltaan oikeutta tulla alueelleen ja oleskella siellä ja heillä on siellä siis ehdoton oleskeluoikeus, tämän direktiivin tarkoituksena ei ole säännellä unionin kansalaisen oleskelua jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on. Kun otetaan huomioon edellisessä kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, on siis katsottava, ettei direktiivin tarkoituksena myöskään ole myöntää johdettua oleskeluoikeutta tämän jäsenvaltion alueella tämän unionin kansalaisen perheenjäsenille (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 33 ja 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Edellä todetusta seuraa, että tässä tapauksessa siitä alkaen, kun AC on saanut hakemuksestaan Irlannin kansalaisuuden, ei hänen oleskeluunsa enää lähtökohtaisesti ole tarkoitus soveltaa direktiiviä 2004/38, eikä näin myöskään sellaiseen johdettuun oleskeluoikeuteen, joka hänen tämän direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetuilla perheenjäsenillään – kuten GV:llä – mahdollisesti on.
- 45 Unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että tilannetta, jossa jäsenvaltion kansalainen, joka on käyttänyt liikkumisvapauttaan siirtymällä toisen jäsenvaltion alueelle ja oleskelemalla siellä laillisesti, ei voida rinnastaa puhtaasti sisäiseen tilanteeseen yksin jo siitä syystä, että tämä kansalainen on oleskelunsa aikana hankkinut vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisuuden alkuperäisen kansalaisuutensa lisäksi. Se on todennut tämän perusteella, että SEUT 21 artiklan 1 kohdassa unionin kansalaisille annettujen oikeuksien tehokas vaikutus edellyttää, että tällaisessa tilanteessa oleva unionin kansalainen voi vastaanottavassa jäsenvaltiossa edelleen nauttia kyseiseen määräykseen perustuvia oikeuksia sen jälkeen, kun hän on mahdollisesti hankkinut tämän jäsenvaltion kansalaisuuden alkuperäisen kansalaisuutensa lisäksi, ja erityisesti viettää tavallista perhe-elämää tässä jäsenvaltiossa siten, että hänen perheenjäsenensä ovat siellä hänen luonaan (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 49, 52 ja 53 kohta).
- 46 SEUT 21 artiklan 1 kohdasta, jossa ilmaistaan yleisesti jokaisella unionin kansalaisella oleva oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, on erityinen ilmaisu muun muassa SEUT 45 artiklassa, joka koskee työntekijöiden liikkumisvapautta (ks. vastaavasti tuomio 11.11.2021, MH ja ILA (Eläkeoikeudet konkurssitilanteessa), C-168/20, EU:C:2021:907, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 47 Tästä seuraa, että SEUT 45 artiklan 1 kohdalla unionin työntekijöille annettujen oikeuksien tehokas vaikutus edellyttää, että unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen oleskelemalla ja työskentelemällä vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja saanut tämän jäsenvaltion kansalaisuuden, perheenjäsenelle on voitava myöntää johdettu oleskeluoikeus.
- 48 Perheenjäsenelle kuuluvan johdetun oleskeluoikeuden myöntämisen edellytysten osalta on todettava, etteivät ne saa olla ankarampia kuin ne, joista direktiivissä 2004/38 säädetään tällaisen oleskeluoikeuden myöntämiseksi sellaisen unionin kansalaisen perheenjäsenelle, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen asettautumalla johonkin muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jonka kansalainen hän on. Näin on siksi, että vaikkei direktiivi katakaan edellä 45 kohdassa tarkoitettua kaltaista tilannetta, sitä on sovellettava tähän analogisesti (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 49 On muistettava lisäksi, että SEUT 45 artiklan 2 kohdassa määrätään, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työ sopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan. Tämä määräys on pantu täytäntöön sosiaalisten etujen myöntämisen erityisalalla asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla, jossa säädetään tarkemmin, että jonkin jäsenvaltion kansalaisuuden omaavan työntekijän on saatava sellaisten muiden jäsenvaltioiden alueella, joiden kansalaisuutta hänellä ei ole, samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, 44 ja 78 kohta).
- 50 Edellä 45 ja 48 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa soveltuvin osin, että se, että jäsenvaltion kansalainen, joka on lähtenyt toiseen jäsenvaltioon ja oleskelee siellä, hankkii tämän jälkeen kyseisen jäsenvaltion kansalaisuuden oman alkuperäisen kansalaisuutensa lisäksi, ei voi merkitä sitä, että häneltä vietäisiin oikeus SEUT 45 artiklan 2 kohdan, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla, mukaiseen yhdenvertaiseen kohteluun, eivätkä sosiaalisten etujen myöntämisen edellytykset saa olla ankarampia kuin ne, joista tässä säännöksessä on säädetty.
- 51 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava näiden näkökohtien valossa, ja ne on tässä yhteydessä ymmärrettävä siten, että ne koskevat SEUT 45 artiklan tulkintaa, sellaisena kuin tämä määräys on pantu täytäntöön johdetulla oikeudella.
- 52 Ennakkoratkaisupyyntöä käy tämän osalta ilmi, ettei asiassa ole kiistetty sitä, että GV oli unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän eli AC:n sukulainen suoraan takenevassa polvessa ja tästä riippuvainen sekä hetkellä, jolloin hän seurasi myöhemmin työntekijää kyseiseen jäsenvaltioon että hetkellä, jolloin hän haki vammaisavustuksen myöntämistä. Työ- ja sosiaaliturvaministeri on kuitenkin katsonut, että tämän avustuksen myöntäminen GV:lle merkitsisi sitä, ettei hän olisi enää riippuvainen tyttärestään vaan Irlannin sosiaalihuoltojärjestelmästä. Näin ollen GV ei enää täyttäisi direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa olevaa edellytystä, minkä vuoksi hän menettäisi johdetun oleskeluoikeutensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa vuoden 2015 asetuksen 11 §:n 1 momentin perusteella, sillä tässä säännöksessä suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen johdetun oleskeluoikeuden säilymiseltä edellytetään muun muassa sitä, että tällainen sukulainen ei muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.
- 53 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tällaisessa tilanteessa katsottava kysymyksillään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, haluavan vastauksen asiallisesti siihen, onko SEUT 45 artiklaa, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla ja luettuna yhdessä direktiivin 2004/38 kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan tämän jäsenvaltion viranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä sosiaalihuollon etuutta sellaiselle unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevalle sukulaiselle, joka on kyseistä etuutta haettaessa tästä työntekijästä riippuvainen, tai jopa evätä häneltä oikeuden yli kolmen kuukauden mittaiseen oleskeluun sillä perusteella, että kyseisen etuuden myöntäminen johtaisi siihen, että tämä perheenjäsen ei olisi enää riippuvainen unionin kansalaisuuden omaavasta työntekijästä ja muodostuisi näin kohtuuttomaksi rasitteeksi tämän jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.

- 54 Todettakoon ensimmäiseksi, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan, jota on edellä 48 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan sovellettava analogisesti, sanamuodon mukaan oikeus oleskella yli kolme kuukautta on tämän 7 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettujen edellytykset täyttävän unionin kansalaisen mukana matkustavalla tai häntä myöhemmin seuraavalla perheenjäsenellä.
- 55 Direktiivin 2004/38, jota on sovellettava analogisesti, 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa käytetty perheenjäsenen käsite määritellään tämän direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa, ja tämän säännöksen d alakohdassa mainitaan erityisesti unionin kansalaisesta riippuvaiset sukulaiset suoraan takenevassa polvessa.
- 56 Näin ollen on katsottava, että kun direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohtaa ja sen 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohtaa tarkastellaan yhdessä, on katsottava, että unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevilla sukulaisilla on yli kolmen kuukauden mittainen johdettu oleskeluoikeus silloin, kun he ovat riippuvaisia tästä työntekijästä.
- 57 Tämän edellytyksen osalta unionin tuomioistuin on tarkentanut, että riippuvaisuuden on oltava olemassa maassa, josta asianomainen perheenjäsen tulee, ajankohtana, jolloin hän esittää hakemuksen siitä, että hän voisi seurata sitä unionin kansalaista, josta hän on riippuvainen (tuomio 16.1.2014, Reyes, C-423/12, EU:C:2014:16, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 On kuitenkin huomattava, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 44 kohdassa todennut – edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä oli kyse asiasta, jossa unionin tuomioistuinta oli pyydetty lausumaan edellytyksistä, joiden on täytyttävä hetkellä, jolloin asianomainen hakee johdettua oleskeluoikeutta vastaanottavassa jäsenvaltiossa, eikä suinkaan edellytyksistä, jotka tämän pitää täyttää säilyttääkseen kyseisen oikeuden.
- 59 Tämän osalta on muistettava, että direktiivin 2004/38 14 artiklan, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeuden säilyminen”, 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on muun muassa sen 7 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät tässä artiklassa säädettyt edellytykset.
- 60 Direktiivin 2004/38 14 artiklan 2 kohdasta seuraa siis yhdessä sen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan kanssa, että unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevalla sukulaisella on johdettu oleskeluoikeus niin kauan kun hän on riippuvainen tästä työntekijästä ja aina siihen saakka, kunnes tämä suoraan takautuvassa polvessa oleva sukulainen, joka on oleskellut vastaanottavassa jäsenvaltiossa laillisesti ja keskeytyksettä vähintään viisi vuotta, voi vaatia pysyvää oleskeluoikeutta direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- 61 Tällainen tulkinta on sopusoinnussa unionin tuomioistuimen sen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ”henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan” merkitsee käsitteenä sitä, että vaikka henkilön, johon tätä direktiiviä sovelletaan, asema olisi hankittu aiemmin, se voidaan menettää myöhemmin, jos erityisesti kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa asetetut edellytykset, joihin 3 artiklan 1 kohdassa viitataan, eivät enää täyty (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2019, Chenchooliah, C-94/18, EU:C:2019:693, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 62 Käsiteltävässä tapauksessa ei ole kiistetty sitä, että GV oli riippuvainen tyttärestään AC:stä sekä hetkellä, jolloin hän tuli tämän luo, että hetkellä, jolloin hän haki vammaisavustuksen myöntämistä. Hakemusta tehdessään GV täytti siis johdetun oleskeluoikeuden saamisen edellytykset perheenjäsenenä direktiivin 2004/38 mukaisesti.
- 63 Todettakoon toiseksi, että kuten edellä 49 ja 50 kohdasta käy ilmi, unionin kansalaisuuden omaavalla työntekijällä on myös sellaisessa tilanteessa, jossa – kuten AC – hän on hankkinut oleskellessaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa tämän kansalaisuuden alkuperäisen kansalaisuutensa lisäksi, oikeus yhdenvertaiseen kohteluun SEUT 45 artiklan 2 kohdan perusteella, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla.
- 64 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna sosiaalisen edun käsitteen osalta unionin tuomioistuin on todennut, että se kattaa kaikki työsopimukseen liittyvät tai siihen liittymättömät edut, jotka tunnustetaan yleensä kotimaisille työntekijöille pääasiallisesti näiden objektiivisen työntekijäaseman perusteella tai pelkästään sillä perusteella, että näiden vakinainen asuinpaikka on valtion alueella, ja käsitteen laajentamisella niin, että se ulottuu työntekijän asemassa oleviin muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, voidaan katsoa helpotettavan heidän liikkumistaan unionin alueella ja näin heidän kotoutumistaan vastaanottavaan jäsenvaltioon (tuomio 6.10.2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Tämän käsitteen alaan voidaan sisällyttää sellaiset sosiaalihuollon etuudet, jotka kuuluvat samalla asetuksen N:o 883/2004 erilliseen soveltamisalaan, kuten tämä vammaisavustus, niin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut (ks. analogisesti tuomio 27.5.1993, Schmid, C-310/91, EU:C:1993:221, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 On huomattava, että sosiaalihuollon etuus, kuten tämä suoraan takenevassa polvessa olevalle sukulaiselle myönnettävä vammaisavustus, on katsottava siirtotyöläisen osalta asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna sosiaalisesti eduksi aina, kun tällainen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen on riippuvainen direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla tästä työntekijästä (ks. analogisesti tuomio 18.6.1987, Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, 12 ja 13 kohta). Lisäksi tämä suoraan takenevassa polvessa oleva työntekijästä riippuvainen sukulainen voi tälle työntekijälle myönnetystä oikeudesta yhdenvertaiseen kohteluun välillisesti hyötyvänä vedota 7 artiklan 2 kohtaan saadakseen kyseisen avustuksen silloin, kun se myönnetään kansallisen lainsäädännön mukaan suoraan tällaisille sukulaisille (ks. vastaavasti tuomio 26.2.1992, Bernini, C-3/90, EU:C:1992:89, 26 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 40 kohta).
- 67 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 106 kohdassa todennut, näin on siksi, että jos liikkumisvapauttaan käyttäneen työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevalle sukulaiselle, joka on riippuvainen tästä työntekijästä, ei voitaisi myöntää sosiaalihuollon etuutta, joka on katsottava siirtotyöläisen osalta sosiaalisesti eduksi, jota voivat vaatia vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisuuden omaavista työntekijöistä riippuvaiset suoraan takenevassa polvessa olevat sukulaiset, tämä johtaisi kyseisen siirtotyöläisen osalta yhdenvertaista kohtelua koskevan oikeuden loukkaamiseen.
- 68 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohta suojelee näin syrjinnältä, jonka kohteeksi siirtotyöläinen ja hänen perheenjäsenensä, mukaan luettuina direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa tarkoitettut perheenjäsenet, saattaisivat joutua vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

- 69 Tästä seuraa, ettei direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdassa tarkoitetun suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen asemaan työntekijästä ”riippuvaisena” voi vaikuttaa sosiaalihuollon etuuden myöntäminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa. sitä, että tällaisen etuuden myöntäminen voisi johtaa siihen, että asianomainen menettää asemansa työntekijästä riippuvaisena perheenjäsenenä, ja näin oikeuttaa tämän etuuden epäämisen tai jopa sen, että hän menettää oleskeluoikeutensa. Tällainen ratkaisu estäisi käytännössä kyseisestä työntekijästä riippuvaista perheenjäsentä hakemasta tätä etuutta ja loukkaisi tästä syystä siirtotyöläiselle tunnustettua oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun (ks. vastaavasti tuomio 18.6.1987, Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, 20 kohta).
- 70 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohta, luettuna yhdessä direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdan, 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan kanssa, myötävaikuttaa näin tämän asetuksen tavoitteen, joka on edistää työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, toteutumiseen siltä osin kuin sen avulla voidaan luoda optimaalisia olosuhteita tätä vapautta vastaanottavassa jäsenvaltiossa käyttäneiden ja siellä ammattitoimintaa harjoittaneiden unionin kansalaisten perheenjäsenten kotoutumiselle (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, 51 kohta).
- 71 Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että siirtotyöläinen osallistuu veroilla ja maksuilla, joita hän maksaa vastaanottavalle jäsenvaltiolle siellä tekemänsä palkkatyön perusteella, kyseisen valtion sosiaalipolitiikan rahoittamiseen, minkä vuoksi hänen on voitava hyötyä siitä samoilla edellytyksillä kuin kotimaisten työntekijöiden. Näin ollen sillä, että pyrkimyksenä on estää vastaanottavalle jäsenvaltiolle aiheutuva kohtuuton taloudellinen rasite, ei voida oikeuttaa siirtotyöläisten ja kotimaisten työntekijöiden eriarvoista kohtelua (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 66 ja 69 kohta).
- 72 Esitettyihin kysymyksiin on kaikkien edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella vastattava, että SEUT 45 artiklaa, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla ja luettuna yhdessä direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdan, 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan sekä 14 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan tämän jäsenvaltion viranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä sosiaalihuollon etuutta sellaiselle unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevalle sukulaiselle, joka on tätä etuutta haettaessa tästä työntekijästä riippuvainen, tai jopa evätä häneltä oikeuden yli kolmen kuukauden mittaiseen oleskeluun sillä perusteella, että kyseisen etuuden myöntäminen johtaisi siihen, että tämä perheenjäsen ei olisi enää riippuvainen tästä unionin kansalaisuuden omaavasta työntekijästä ja muodostuisi näin kohtuuttomaksi rasitteeksi tämän jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.

Oikeudenkäyntikulut

- 73 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 45 artiklaa, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdalla ja luettuna yhdessä Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 alakohdan d alakohdan, 7 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan sekä 14 artiklan 2 kohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan tämän jäsenvaltion viranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä sosiaalihuollon etuutta sellaiselle unionin kansalaisuuden omaavan työntekijän suoraan takenevassa polvessa olevalle sukulaiselle, joka on tätä etuutta haettaessa tästä työntekijästä riippuvainen, tai jopa evätä häneltä oikeuden yli kolmen kuukauden mittaiseen oleskeluun sillä perusteella, että kyseisen etuuden myöntäminen johtaisi siihen, että tämä perheenjäsen ei olisi enää riippuvainen tästä unionin kansalaisuuden omaavasta työntekijästä ja muodostuisi näin kohtuuttomaksi rasitteeksi tämän jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.

Allekirjoitukset